

Nämnda provisoriska arbeten skola påörjas senast inom ett år från inkorporeringens ikraftträdande och därefter så bedrifvas, att de må kunna vara i hufvudsak slutförda under loppet af ytterligare ett år.

Berörda tidsbegränsning gäller äfven för det fall, att staden utan vidtagande af provisoriska anordningar bringar till omedelbart utförande det ledningssystem, som beräknas vara för framtiden bestående.

Nuvarande eller blifvande ägare af Örby och därifrån gjorda afsöndringar tillförsäkras rätt *dels* att på egen bekostnad låta i anslutning till berörda hufvudledningar utföra erforderliga biledningar till olika delar af sagda fastigheter att efter stadens godkännande af arbetets utförande inkopplas i hufvudledningarna, *dels ock* att för all framtid erhålla vatten från stadens vattenledning efter mätare mot afgift enligt taxa, som är eller varder allmänt gällande för vattenförbrukare inom staden.

I öfrigt skola i afseende å sättet för tillhandahållande af vatten från stadens vattenledning äfvensom för begagnande af kloakledningen gälla enahanda villkor, som för stadens nuvarande område äro eller varda stadgade, dock med den förändring härutinnan, som innefattas i bestämmelserna i mom. 9 här nedan.

8:o.

Äganderätten till de i mom. 7 omförmälda biledningar med tillbehör skall utan ersättning tillfalla staden.

9:o.

Bolagen förbehålla sig rätt att för de kostnader, bolagen kunna få vidkännas för anbringande af de i mom. 7 angifna biledningar med tillbehör, erhålla godtgörelse af nuvarande eller blifvande tomtägare inom Örby, hvilka hvar för sig för den skull komma att af bolagen tillförbindas skyldighet att ärligen under en tidrymd af 25 år till bolaget gälda afgifter till amortering af berörda kostnader, skolande tillika i de därom upprättade kontrakt bolagen eller dess rättsägare tillerkännas befogenhet att, därest tomtägare skulle underlåta gälda honom påförd amorteringsavgift, låta afstänga vattenledningen till hans tomt.

Till ernående af säkerhet för bekommande af sagda amorteringsavgifter öfverlåta bolagen härigenom åt staden all sin rätt till desamma mot skyldighet för staden att till bolagen redovisa samma afgifter, i den mån de af tomtägarne guldits.

10:o.

Staden medgifver bolagen rätt att låta i och för anläggning af elektrisk spårväg af 1,435 meters spårvidd genom bolagets områden till Enskede framdraga dylik spårväg med enkla eller dubbla spår öfver staden tillhörig mark vid Enskede i den sträckning, som kan varda af Stockholms stadsfullmäktige godkänd, samt under förutsättning tillika *dels* att Stockholms södra spårvägsaktiebolag, hvilket på grund af aftal med staden innehar optionsrätt till anläggning och begagnande af spårväg inom stadens ifrågavarande mark, vid skeende erbjudande af rättighet till anläggande och begagnande af nu förevarande spårväg, förklarar sig icke vilja begagna sig häraf, *dels ock* att för sådant fall i fråga om anordningarna vid och villkoren för spårvägens sammanslutning med Stockholms södra spårvägar öfverenskommelse träffas mellan den blifvande koncessionshafvaren å spårvägen och Stockholms södra spårvägsaktiebolag; skolande nämnda spårvägsaktiebolag vara skyldigt att inom rimlig tid afgifva yttrande, huruvida bolaget vill för egen räkning bygga och trafikera den tillämnade spårvägen.

I öfrigt skola såsom villkor för nu berörda markupplåtelse gälla följande bestämmelser:

a) Spårvägen må icke vid genomförande af stadsplan för Enskedeområdet medföra ökad kostnad för staden eller utgöra hinder för bestämmandet eller ändring af läget af gata eller allmän plats och ej heller hinder därför, att gata eller allmän plats uppbygges, på annat sätt ändras eller afstänges, vare sig till följd af gatans eller platsens omläggning, nyläggning eller reparation eller till följd af nedläggande, reparation eller ändring af ledningar af allehanda slag eller till följd af någon annan orsak, och må af dessa anledningar härrörande afbrott eller hinder i rörelse å spårvägen ej för staden medföra någon kostnad.

b) Därest af sådana anledningar, som nu äro omförmälda, det blir nödigt att för någon tid borttaga spårvägen eller att för spårvägsrörelsens oafbrutna gång vidtaga ändring med spårvägen eller på någon tid förlägga den till annan gata eller plats, skall det åligga koncessionshafvaren att efter förutgången tillsägelse af Stockholms stads vederbörande myndighet på sin bekostnad verkställa detta arbete.

c) Därest Stockholms stadsfullmäktige sådant yrka genom beslut, som varder i laga ordning gällande, skall koncessionshafvaren vara skyldig att utan godtgörelse stadigvarande flytta spårvägen till annan gata eller plats, där sådant befunnits nödvändigt till följd af ändrad gatureglering eller annan anordning, hvar-

med afses att underlätta den allmänna trafiken eller förbättra vattenaflopp, som genom spårvägsanläggningen försvärats.

d) Koncessionshafvaren skall vara skyldig bestrida underhållet och renhållningen af de delar af gator och allmänna platser, spårvägen genomkorsar och hvilka äro belägna mellan de utlagda skenorna äfvensom inom ett afstånd af 0,6 meter utanför skenorna.

e) I den händelse Brännkyrka socken varder med staden införlifvad, skall staden äga lösningsrätt till spårvägen på enahanda villkor, som blifvit bestämda i koncessionen för Lidingöbanan.

f) För den händelse annan spårväg skulle önska ansluta till den ifrågasvarande, är koncessionshafvaren pliktig att låta sådan spårvägs vagnar framföras på hans spårväg.

BIHANG N:r 154

till

Beredningsutskottets utlåtanden och memorial för år 1910.

Ytterligare handlingar till frågan om förvärfvande af den mark, som afses till gator, torg och andra allmänna platser enligt ett för samtliga ägor till 3 mantal Örby n:r 1, 2 och 3 i Brännkyrka socken upprättadt förslag till stadsplan.

(Jfr bih. n:r 123.)

1. Drätselnämndens första afdelnings yttrande (sid. 1—3).
2. Samma nämnds andra afdelnings yttrande (sid. 3, 4).
3. Inlaga till beredningsutskottet från stadsfullmäktiges kommunikationskommitté (sid. 5).
4. Tjänsteutlåtande af den hos landtegendomsnämnden anställda direktören (sid. 5—10).
5. Landtegendomsnämndens yttrande (sid. 10, 11).

1.

Till Stockholms stadsfullmäktiges beredningsutskott.

Genom särskild remiss anmodad om yttrande i anledning af det utaf stadens delegerade för inkorporeringsfrågor till stadsfullmäktiges pröfning öfverlämnade anbud från aktiebolaget Örby förstad, aktiebolaget Örby city och aktiebolaget Örby

om öfverlåtande till staden på vissa villkor af den mark, som enligt ett af arkitekten P. Hallman för samtliga ägor till 3 mantal Örby n:r 1, 2 och 3 i Brännkyrka socken upprättadt förslag till stadsplan afsetts till gator, torg och andra dylika allmänna platser, får drätselnämndens första afdelning anföra följande:

För öfverlåtande till staden med full äganderätt af ifrågavarande gatumark uppställas i anbudets § 7 det villkoret, att staden snarast möjligt efter Brännkyrka sockens införlifning med staden skall i de upplåtta områdena framdraga hufvudledningar för områdenas förseende med vatten och för afledande af spillvatten från desamma, och skola ledningarna för förstnämnda ändamål omfatta en längd af högst 4,000 meter och för sistnämnda ändamål en längd af högst 10,800 meter, samt skola samtliga vara i hufvudsak slutförda två år efter inkorporeringens ikraftträdande.

Därjämte betingas i § 10, att staden skall medgifva bolagen rätt att under vissa förutsättningar framdraga spärväg öfver staden tillhörig mark vid Enskede.

Förutom den orimliga fördran att den ofvannämnda stora längden, nära 1,5 mil, ledningar skall vara utförd inom två år, då nästan ett år kan beräknas åtgå för undersökningar och förslags uppgörande, äro villkoren i § 7 af sådan art, att de skulle medföra för staden en uppskattningsvis beräknad kostnad af fem å sex hundra tusen kronor. Föreliggande anbud måste därför i jämförelse med de nyligen i princip godkända aftalen rörande Gröndals och Aspuddens villaområden anses helt oantagligt. Ägarne till dessa senare områden hafva nämligen förbundit sig att själfva bekosta anläggning af vatten- och afloppsledningar samt därjämte kostnadsfritt öfverlämna dessa och all gatumark till staden efter inkorporeringen, mot det att staden redan nu mot ersättning utlämnar vattenledningsvatten samt tillika medgifver vissa andra förmåner, hvilka dock ej kunna anses medföra någon kostnad för staden.

Jämför man vidare de villkor, som i föreliggande fall bjudas, med dem, staden plägat betinga sig vid intagande i stadsplan af nya områden inom staden, t. ex. gardestomterna, Eriksbergs- och Bergsundsområdena samt Ladugårdsgårde, faller det genast i ögonen, hur helt stridande mot därvid tillämpade grundsatser det föreliggande anbudet är. I nyssnämnda och liknande fall har staden betingat sig, att de nya gatorna skulle kostnadsfritt öfverlämnas till staden fullständigt ordnade och försedda med afloppsledningar, hvarjämte kostnaden för deras beläggning skall bestridas af markägaren.

Nedläggning af gas- och vattenledningsrör sker visserligen på stadens bekostnad men verkställas endast till kvarter efter kvarter i mån af bebyggande. Staden äger godkänna stadsplanen och fastställa profiler för trafiklederna.

Äfven har kraf framställt på att platser för allmänna parker och planteringar skola kostnadsfritt öfverlätas å staden och att platser för kyrkor, skolor, sjukhus och dylikt skola finnas reserverade.

Att nu till förmån för enskilda ägares områden i Brännkyrka bryta mot de grundsatser, som staden förut ansett sig böra strängt upprätthålla, torde icke böra ifrågakomma.

Då sålunda det föreliggande anbudet icke är ens i sina grunder antagligt, har afdelningen saknat skäl att ingå på någon granskning af detaljbestämmelserna, mot hvilka i och för sig välgrundade anmärkningar torde vara att framställa.

Afdelningen hemställer sålunda, att anbudet icke antages.

Stockholm den 25 oktober 1910.

På afdelningens vägnar:

HERM. LAMM.

Albert Folin.

2.

Till Stockholms stadsfullmäktiges beredningsutskott.

På grund af remiss den 23 sistlidne augusti får drätselnämndens andra afdelning afgifva yttrande öfver ett af stadens delegerade för inkorporeringsfrågor till stadsfullmäktiges pröfning öfverlämnadt anbud från aktiebolaget Örby förstad, aktiebolaget Örby city och aktiebolaget Örby om öfverlåtande till staden på vissa villkor af den mark, som enligt ett af arkitekten P. Hallman för samtliga ägor till 3 mantal Örby nr 1, 2 och 3 i Brännkyrka socken upprättadt förslag till stadsplan afsetts till gator, torg och andra dylika allmänna platser.

För öfverlåtande till staden med full äganderätt af ifrågavarande gatumark uppställs i anbudets 7 § det villkoret, att staden snarast möjligt efter Brännkyrka sockens införlifning med staden skall i de upplåtna områdena framdraga hufvudledningar för områdenas förseende med vatten och för afledande af spillvatten från desamma, och skola ledningarna för förstnämnda ändamål omfatta en längd af högst 4,000 meter och för sistnämnda ändamål en längd af högst 10,800

meter, samt skola samtliga vara i hufvudsak slutförda två år efter inkorporeringens ikraftträdande.

Därjämte betingas i § 10, att staden skall medgifva bolagen rätt att under vissa förutsättningar framdraga spårväg öfver staden tillhörig mark vid Enskede.

Förutom den orimliga fordran att den ofvannämnda stora längden, nära 1,5 mil, ledningar skall vara utförd inom två år, då vid ett så omfattande arbete nästan ett år kan beräknas åtgå för undersökningar och förslags uppgörande, äro villkoren i § 7 af sådan art, att de skulle medföra för staden en kostnad af fem à sex hundra tusen kronor. Föreliggande anbud måste därför i jämförelse med de nyligen godkända aftalen rörande Gröndals och Aspuddens villaområden anses särdeles otillfredsställande. Ägarne till dessa senare områden hafva nämligen förbundet sig att själfva bekosta anläggning af vatten- och aflopsledningar samt därjämte kostnadsfritt öfverlämna dessa jämte all gatumark till staden efter inkorporeringen, mot det att staden redan nu utlämnar vattenledningsvatten samt tillika medgifver vissa andra förmåner, hvilka dock ej kunna anses medföra någon kostnad för staden.

Som staden därjämte vid andra dylika aftal beträffande det nuvarande stadsområdet kunnat betinga sig kostnadsfritt icke endast gatumarken med däri behöfliga aflopsledningar utan äfven gatornas ordnande på mer eller mindre fullständigt sätt, finnes ingen anledning att i förevarande fall underkasta sig betydande kostnader för förvärf af gatumark, visserligen af betydande areal, men hvaraf en stor del sannolikt ej behöfver tagas i anspråk förr än i en aflägsen framtid.

På grund af det anförda, samt då intet skäl förefinnes, hvarför de ifrågasvarande områdena skulle beredas gynnsammare villkor än som Gröndals och Aspuddens områden velat underkasta sig, får afdelningen afstyrka antagandet af det föreliggande anbudet.

Vid detta förhållande har afdelningen saknat anledning att ingå i någon granskning af det föreliggande anbudets detaljbestämmelser.

Stockholm den 26 oktober 1910.

På afdelningens vägnar:

HUGO HERNLUND.

Albert Folin.

3.

Till Stockholms stadsfullmäktiges beredningsutskott.

Kommunikationskommittén får härmed fästa utskottets uppmärksamhet på, att en af de af kommittén föreslagna lokalbanorna kommer att genomkorsa Örby samhälle. Då det är synnerligen viktigt, att den mark, som erfordras för banan, med det snaraste kommer i stadens ägo, vore det önskligt att i den förestående uppgörelsen med aktiebolagen Örby, Örby city och Örby förstad om öfverlåtelse af gatumark äfven intoges bestämmelse om öfverlåtelse af den mark, som enligt bifogade ritning erfordras för framdragande af lokalbanan.

Stockholm den 20 oktober 1910.

För Stockholms stads kommunikationskommitté:

C. RAMSTRÖM.

N. Victorin.

4.

Tjänsteutlåtande

angående framställning från A.-B. Örby förstad, A.-B. Örby och A.-B. Örby city.

Till landtegendomsnämnden.

Såsom yttrande öfver ett af stadens delegerade för inkorporeringsfrågor till stadsfullmäktige öfverlämnadt anbud angående afstående till staden af viss gatumark inom Örby nr 1, 2 och 3 i Brännkyrka socken får jag framhålla följande.

Anbudet afser att till staden utan *direkt* ersättning och med full äganderätt upplåta all den aktiebolagen Örby förstad, Örby och Örby city tillhörande mark, som enligt ett af arkitekt P. Hallman upprättadt förslag till stadsplan afsetts till gator, torg och andra dylika allmänna platser. Den upplåtna marken beräknas

utgöra c:a 18,000,000 kv.-fot I vederlag skulle staden förbinda sig att senast två år efter Brännkyrka sockens införlifvande med staden hafva i de upplåtna områdena framdragit hufvudledningar såväl för områdenas förseende med vatten från stadens vattenledning som för afledande af spillvatten från samma område samt att å vissa uppgifna villkor inom Enskede upplåta mark för dubbelspårig spårvägs framdragande från Enskedelinjen till Örby ägor.

Det har vid detta anbuds preliminära granskning synts mig klart, att *det samma icke i hufvudsak bör kunna af staden antagas*. Alldeles oafsedt anbudets detaljbestämmelser, angående hvilka åtskilliga anmärkningar torde vara att framställa, är det dock i sin helhet byggt å alltför oklara och enligt min mening äfven för staden otillfredsställande principer. Af de 18,000,000 kv.-fot, som bolagen erbjuda sig att öfverlåta till staden, torde c:a 11,000,000 kv.-fot utgöra sådan mark, som efter Brännkyrkas inkorporering och stadsplans antagande för områdena skall af staden i mån af tomtindelning inlösas samt sedermera i mån af nybyggnader åter ersättas af tomtägarne. Öfverlämnandet af sådan mark utan ersättning till staden är således utan direkt ekonomisk nytta för denna, hvilket emellertid icke hindrar, att staden dock har intresse af ett dylikt öfverlämnande i samband med stadsplanens fastställande, emedan därigenom det besvärliga lösens- och ersättningsförfarandet med marken bortfaller. Kan en dylik öfverenskommelse bringas till stånd, bör således klart och tydligt stipuleras, att den sker utan vare sig direkt eller indirekt ersättning från stadens sida, så som skett i stadens öfverenskommelse med Timmermansorden m. fl.

I bolagens anbud är emellertid detta ingalunda fallet. Visserligen öfverlämnas marken formellt utan ersättning och med full äganderätt, men i gengäld skall staden förbinda sig att utföra vissa prestationer, angående vilkas kostnad man ännu sväfvar i okunnighet, men hvilka dock komma att uppgå till afsevärda belopp. Att utan en mera ingående undersökning fastslå till hvilken kostnad de arbeten komma att uppgå, hvilka staden skulle åtaga sig enligt aftalets sjunde paragraf, är icke möjligt, men en af landtegendomsnämndens kontor verkställd approximativ beräkning af endast de *provisoriska* åtgärder, hvarom i samma paragraf nämnes, har utvisat, att dessa komma att belöpa sig till inemot 1,100,000 kronor, oafsedt de eventuella reningsanordningar, som kunna påfordras för afloppsvattnets provisoriska utsläppande i Magelungen. Denna utredning har dock äfven gifvit vid handen, att lämpligheten af dessa provisoriska åtgärder starkt kan ifrågasättas och att afloppsfrågans lösning måhända skulle tvinga staden att omedelbart utföra de *permanenta* anordningar, som erfordras, och hvilka skulle högst afsevärdt öka den uppgifna summan.

690

Då staden enligt det föregående icke rimligen bör ikläda sig någon kostnad för de 11,000,000 kv.-fot, hvilka ofvan nämnts, skulle stadens utgifter enligt anbudets sjunde paragraf således kunna betraktas såsom vederlag för de resterande 7,000,000 kv.-fot. Af dessa utgöra omkring 1,000,000 kv.-fot sådan gatumark, som är belägen utmed redan bebyggda tomter, *hvilken gatumark staden således kan blifva nödsakad att lösa utan att tilläfsventyrs, såvidt stadsplanlagen gifver vid handen, sedermera få ersatt*, men hvilken dock af bolagen redan afsatts till utfartsvägar för samhällets bebyggare och för hvilken i ett *aftal med staden ersättning således rimligen icke bör beräknas*. Den återstående delen, c:a 6,000,000 kv.-fot, utgör sådan mark, som enligt stadsplanen är afsedd till parker och öppna platser och för hvilken bolagen således måhända kunna anses berättigade att beräkna en viss ersättning, i den mån *de afsatta platserna icke utslutande tjäna rent lokala behof* och således icke böra påläggas den närmast kringliggande byggnadsmarken. Enligt min uppfattning tillfredsställa emellertid de afsatta områdena till stor del just sådana lokala kraf inom stadsplanen, och i hvarje fall bör en ersättning för vissa öppna områden ovillkorligen föregås af *en ingående granskning från stadens sida af den föreliggande stadsplanen*. För verkställande af en dylik granskning fordras äfven framläggande af till stadsplanen hörande byggnadsbestämmelser, angående hvilka uppgifter nu fullständigt saknas.

Det förefaller mig därför klart, att det föreslagna vederlaget från stadens sida är alltför drygt och att i hvarje fall den erbjudna valutan måste närmare granskas. Härtill kommer, att omfattningen af de föreslagna arbetena saknar nödig begränsning, i det att enligt anbudet planerna för kloak- och vattenledningar skola utarbetas först efter aftalets slutande och därefter af staden fullföljas. Det torde vara oundgängligen nödvändigt, att dessa planer fullständigt undersökas och utarbetas *innan* något aftal ingås. Det förefaller mig äfven tydligt, att man i detta aftal bör utgå ifrån *att de erforderliga arbetena för vattenledningar och aflopp äfvensom för gatornas ordnande direkt bekostas eller ersättas staden af markägarna*, liksom förhållandet varit i ett flertal af staden redan ingångna aftal, med Timmermansorden, kungl. maj:t, Gröndal, Aspudden m. fl. I aftalet böra ersättningsfrågorna sedermera hopkopplas endast i den mån, att stadens samt bolagens ersättningar må gå i afräkning till hvarandra, så långt de härtill räcka.

Jag skulle således helst hafva velat yrka afslag å det framlagda aftalet, allra helst som det äfven i vissa andra fall icke synes tillfredsställande. Då en öfverenskommelse i frågan dock i hvarje fall *bör* åstadkommas, har jag emellertid ansett det riktigare att yrka, att med stöd af det ingifna anbudet underhandlingar

mätte inledas med bolagen i afsikt att erhålla ett äfven för staden tillfredsställande aftal, i hufvudsak anslutande sig till här ofvan uttalade önskemål. Härvid anser jag mig emellertid äfven böra påpeka den stora vikten af att vid dessa underhandlingar och vid de förberedande undersökningarna den största hänsyn tages till de under utredning varande stadsplane- och afloppsfrågorna för stadens framför Örby liggande stora markområden.

Slutligen återstår frågan om rätt för bolagen att öfver Enskede mark framdraga dubbelspårig spårväg fram till södra spårvägsbolagets Enskedelinje. Bolagen ha, såsom villkor för hela anbudets giltighet, i denna punkt hemställt om svar före den 1 nästkommande november. I detta ärende föreligger äfven en skrifvelse från A. B. Örby förstad till landtegendomsnämnden, i hvilken bolaget dels begär upplysning om nämnden har någonting att erinra mot spårvägens sträckning öfver Stockholms stads mark och dels hemställer, att nämnden måtte föreslå stadsfullmäktige, att den mark, som erfordras för spårvägens anläggning jämte framtida dubbelspår och eventuella profilförändringar måtte kostnadsfritt upplätas för ändamålet.

Angående frågan om spårvägen i dess helhet anser jag mig, med hänvisning till kontorets utförligare motivering i frågan om spårväg till Södertörns villastad, böra hemställa om stadens bifall till koncession å i hufvudsak de villkor, som innehållas i anbudets tionde paragraf och *hvilka fullkomligt tucka de villkor, som af staden uppställdes såsom förutsättning för bifall till koncession å spårvägen till Södertörn*, så när som på det villkor för sistberörda koncession, hvilket stadgade, att i de fall, då jordägare utom stadens mark utfäst sig att kostnadsfritt uppläta mark, i lösesumman för spårvägen vid stadens eventuella inlösen af densamma ej må beräknas värdet af sådan mark. Det är tydligt, att detta senare villkor bör uppställas äfven för spårvägen till Örby.

Bland villkoren i anbudets tionde paragraf stadgas bl. a., att spårvägen skall framdragas öfver stadens mark i den sträckning, som kan varda af Stockholms stadsfullmäktige godkänd. Staden tillförbindes härigenom fri pröfningsrätt med afseende på spårvägens förläggande i förhållande till stadsplanen, och jag anser mig i detta fall endast behöfva meddela, att mot den föreslagna sträckningen i hufvudsak ingen erinran torde vara att göra, under förutsättning att spårvägen alltjämt kommer att bibehållas i gatans plan samt att således ingen annan profil-

reglering kommer att ske än den, som är nödvändig för en blifvande korsning med den föreslagna Årstabangården. För en dylik spårvägs definitiva förläggande pågår f. n. stadsplaneutredning å nämndens kontor. Af koncessionssökandenas skrivelse till landtegendomsnämnden framgår emellertid, att de äfven vilja erhålla rätt till *profilreglering* af linjen i ändamål att af densamma framdeles åstadkomma en *förstadsbana å egen banvall*, hvilket äfven torde framgå af kommunikationskommitténs P. M. till beredningsutskottet af den 20 sistlidna oktober, i hvilken kommittén påpekar vikten af att reservera mark för förstadsbana i den sträckning, som af bolagen åstundas. Härvid är emellertid af vikt att påpeka en måhända förbisedd sak, att den af bolagen föreslagna sträckningen högst afsevärdt avviker från den sträckning, som föreslagits af stadens och statens järnvägars delegerade och som samarbetats med barngårdsförslaget samt äfven biträdts af landtegendomsnämndens delegerade. Ett bifall till koncessionssökandenas förslag skulle eventuellt resultera i tvenne närliggande förstadsbanor, hvilket skulle göra stadsplanen dyrbarare och olämpligare, och ett eventuellt öfvergifvande af barngårdsdelegerades förslag borde i hvarje fall *föregås af en ingående utredning huruvida det är möjligt och lämpligt att anpassa den nya linjen till Årsta bangård*. Intill dess detta eventuellt skett, måste man motsätta sig rätten för koncessionssökandena att å föreslagen plats förändra sin linje till förstadsbana och endast biträda deras ansökan om *spårväg i gatans plan*.

I anbudet förutsättes *fri markupplåtelse från stadens sida*. Då spårvägen äfven kommer att tjäna till stadens gagn, anser jag att dylik markupplåtelse bör ske mot det att bolagen tillmötesgå vissa af stadens önskemål. Bland dessa räknar jag då först och främst rätt för staden att i pröfningen om linjens förläggande äfven få inbegripa *frågan om erforderliga hållplatser*. Vidare torde medgifvande om fri mark för kommunikationsleden å stadens egendommar, hvilket medgifvande bör tillförsäkra koncessionssökandena samma *dispositions rätt*, som medgifvits spårvägsbolagen inom staden, rimligen böra förbindas med ett åtagande från bolagens sida att *efter inkorporeringen och utan ersättning till staden afstå den ofvan omnämnda gatumark, som upplåtits för trafik inom redan bebyggt område å Örby*.

Med hänvisning till ofvanstående får jag således hemställa, att nämnden behagade besluta,

att tillstyrka bifall till tionde paragrafen i det af bolagen Örby förstad, Örby och Örby city aflämnade anbudet under villkor,

dels att stadens rätt till bestämmande af linjens förläggning äfven må omfatta rätt till bestämmande af stationers förläggande å stadens mark,

dels att i de fall, då jordägare utfäst sig att kostnadsfritt upplåta mark till spårvägen, i lösensumman vid stadens eventuella inlösen af densamma ej må beräknas värdet å sådan mark, och

dels att bolagen efter inkorporering af Brännkyrka socken till staden utan ersättning öfverlämna den till vägar afsatta marken utmed redan bebyggda kvarter;

att med afseende på aftalet i öfrigt framhålla, att det icke kan af nämnden tillstyrkas, samt hemställa, att underhandlingar upptagas med bolagen för erhållande af en för staden tillfredsställande öfverenskommelse i hufvudsaklig anslutning till de häröfvan uttalade önskemål, samt

att erinra om vikten att vid dessa underhandlingar tages noggrann hänsyn till stadsplanefrågorna å stadens framför Örby liggande marker.

Stockholm den 21 oktober 1910.

CARL H. MEURLING.

5.

Till stadsfullmäktiges beredningsutskott.

Med anledning af utskottets remiss å ett af aktiebolaget Örby förstads, aktiebolaget Örby city och aktiebolaget Örby till stadens delegerade för inkorporeringsfrågor ingifvet och af dessa till stadsfullmäktige öfverlämnadt anbud om öfverlåtande till staden på vissa villkor af mark, som enligt upprättadt förslag till stadsplan för 3 mantal Örby n:r 1, 2 och 3 afsetts till gator, torg och andra allmänna platser m. m., får landtegendomsnämnden såsom yttrande åberopa hufvudsakliga innehållet i bilagda, af dess direktör till nämnden afgifna tjänsteutlåtande i ärendet.

Härvid vill nämnden i anslutning till de i memorialet anförda synpunkter ytterligare kraftigt understryka, att det föreslagna aftalet måste i afseende å gatumark, gatornas ordnande samt deras förseende med ledningar anses från stadens

sida alldeles oantagligt. Bolagen skulle härigenom på stadens skattskyldiga invånares bekostnad obehörigen beredas stora ekonomiska vinster, som ej för närvarande tillkomma dem. Detta missförhållande framträder så mycket bjärtare, som vid tidigare af staden ingångna aftal om stadsplans ordnande för ett afsevärdare markområde öfverenskommelsen, såsom rimligt är, innehållit skyldighet för markägarna att icke blott öfverlämna gatumarken gratis, utan äfven vidkännas kostnaden för gatornas ordnande och förseende med ledningar. Så har skett vid aftal inom staden, såsom med kronan i flera fall, Rörstrands aktiebolag och Timmermansorden, samt utom staden med markägarna vid Gröndal och Aspudden, i hvilka båda senare aftal frågan om gatornas ordnande dock icke berörts.

I anslutning härtill får nämnden, på sätt dess direktör ifrågasatt, sålunda hemställa:

1:o) att tionde paragrafen i det af aktiebolagen Örby förstad, Örby och Örby city aflämnade anbudet måtte antagas under villkor att

dels stadens rätt till bestämmande af linjens förläggning äfven må omfatta rätt till bestämmande af stationernas förläggande å stadens mark,

dels i de fall, då jordägare utfäst sig att kostnadsfritt upplåta mark till spårvägen, i lösensumman vid stadens eventuella inlösen af densamma ej må beräknas värdet å sådan mark, och

dels bolagen efter inkorporering af Brännkyrka socken till staden utan ersättning öfverlämna den till vägar afsatta marken utmed redan bebyggda kvarter inom förenämnda ifrågasatta stadsplaneområde.

2:o) att anbudet i öfrigt ej måtte vinna godkännande, utan underhandlingar i stället upptagas med bolagen för erhållande af en tillfredsställande öfverenskommelse i hufvudsaklig anslutning till de ofvan uttalade önskemålen, vid hvilka underhandlingar jämväl bör tagas noggrann hänsyn till stadsplanefrågorna å stadens framför Örby liggande marker.

Stockholm den 2 november 1910.

På landtegendomsnämndens vägnar:

CARL LINDHAGEN.

Nils Carlsson.

Den afslutningsaktens afslutning. De afslutningsakterne afsluttede den 2. november 1919. De afslutningsakterne afsluttede den 2. november 1919. De afslutningsakterne afsluttede den 2. november 1919.

I afslutningsparten er en række af bestemmelser om de afslutningsakterne. De afslutningsakterne afsluttede den 2. november 1919. De afslutningsakterne afsluttede den 2. november 1919.

Den afslutningsaktens afslutning. De afslutningsakterne afsluttede den 2. november 1919. De afslutningsakterne afsluttede den 2. november 1919.

THE GAZETTE

27th October

Den afslutningsaktens afslutning. De afslutningsakterne afsluttede den 2. november 1919. De afslutningsakterne afsluttede den 2. november 1919.

Beredningsutskottets utlåtanden och memorial.

N:r 263. *Se sid 11-12.*

Utlåtande med anledning af Stockholms nya spårvägsaktiebolags anmälan att bolaget i samtrafik med det af staden koncessionerade spårvägsnätet inom staden öppnat en spårvägslinje från Haga södra grindar till Haga norra grindar och därifrån vidare till Hagalund. (B)

Från öfverståthållareämbetet har till stadsfullmäktige öfverlämnats en så lydande framställning:

»Till Stockholms stadsfullmäktige.

Sedan kungl. maj:t genom nådig resolution den 4 oktober 1907 medgifvit Stockholms nya spårvägsaktiebolag rätt att utföra spårvägsanläggning från Haga södra grindar till Haga norra grindar och därifrån vidare till närheten af Hagalunds järnvägsstation, hafva de för berörda anläggning erforderliga arbeten genom bolagets försorg utförts; och har spårvägslinjen å nämnda sträcka, hvilken linje utgör en fortsättning af bolagets linjer inom Stockholm till Haga södra grindar, den 11 dennes öppnats för trafik.

Denna trafik upprätthålles för närvarande på sådant sätt, att hvarannan vagn å bolagets linje n:r 3 Roslagstull—Slussen—Haga fortsätter efter sin ankomst till Haga södra grindar omedelbart till Hagalund, därifrån den återvänder för att på bestämd tidpunkt ingå till staden å linjen Haga—Slussen—Roslagstull. Vagnarnas körtider hafva följaktligen ordnats på sådant sätt, att trafiken inom staden uppehälles enligt alldeles samma turlista som förut.

En af förutsättningarna för utförandet af ifrågavarande spårvägsanläggning, angående hvilken Stockholms stadsfullmäktige haft tillfälle att afgifva yttrande, har gifvetvis varit, att densamma skulle trafikeras i samband med bolagets linjer inom Stockholm på sådant sätt, att vagnarna skulle från nu ifrågavarande linje ingå å bolagets linjer inom Stockholm och tvärtom. En annan anordning skulle

uppenbarligen verka hindrande å trafiken på den nya linjen, hvilken trafik, om densamma bekvämt och snabbt ombesörjes, säkerligen bör komma att medföra stor nytta icke blott för Hagalunds invånare m. fl., utan jämväl för hufvudstadens.

Kungl. maj:t har ock i sin nådiga koncession utgått från förenämnda förutsättning, hvilket framgår däraf, att kungl. maj:t i punkt 2 af de för koncessionen stadgade villkor och förbehåll föreskrifvit, att så länge spårvägsanläggningen trafikeras i samband med och på samma sätt som spårvägsbolagets linjer inom Stockholm kungl. maj:ts befallningshafvande i Stockholms län skall äga att utfärda trafik- och tjänstgöringsreglemente för spårvägen.

Vid sådant förhållande och alldenstund bolagets koncession för trafiken inom Stockholms stad jämväl förutsätter utsträckning af trafiken norrut från Haga södra grindar till grinden n:r 7 vid nya kyrkogården, har bolagets styrelse hyst den uppfattningen, att Stockholms stadsfullmäktige icke skulle hafva något att erinra mot att de å ofvannämnda linje framgående vagnarna fortsatte på bolagets spår inom Stockholm; och har styrelsen förty ansett sig kunna öppna samma linje för trafik utan att på förhand inhämta stadsfullmäktiges särskilda medgifvande för berörda anordning.

Med anmälan härom har styrelsen emellertid nu velat för stadsfullmäktiges granskning framlägga samma anordning; och hemställer styrelsen vördsamt, att densamma måtte af stadsfullmäktige godkännas.

Stockholm den 16 april 1908.

Stockholms nya spårvägsaktiebolag

Björkegren.»

Enligt särskild skrifvelse af den 23 april 1908 beslöt utskottet öfverlämna den inkomna framställningen till drätselnämndens första afdelning för yttrande och de öfriga åtgärder, hvartill afdelningen kunde finna ärendet böra föranleda.

Afdelningen, som i ärendet hört byggnads- och kammarkontoren, har nu i skrifvelse af den 8 innevarande november anfört följande:

»Med särskild skrifvelse hafven I den 23 april 1908 till drätselnämndens första afdelning för yttrande och de öfriga åtgärder, hvartill afdelningen kunde finna ärendet böra föranleda, öfverlämnat en af Stockholms nya spårvägsaktiebolag gjord anmälan att bolaget i samtrafik med det af staden koncessionerade spårvägsnätet inom staden öppnat en spårvägslinje från Haga södra grindar till Haga norra grindar och därifrån vidare till Hagalund.

I anledning häraf får afdelningen meddela följande:

Efter en del utredningar i denna angelägenhet fann afdelningen det nödvändigt att upptaga direkta förhandlingar med bolaget, för att på denna väg söka komma till ett antagligt resultat.

Sådana underhandlingar hafva äfven förts emellan delegerade för afdelningen och bolaget.

Från afdelningens sida hafva vid dessa underhandlingar följande alternativa villkor föreslagits, nämligen:

1) tariffgränsens flyttning från Haga södra grindrar till grinden n:r 7 vid nya kyrkogården;

2) fri samtrafik mellan Djurgårdslinjen och öfriga linjer inom staden;

3) en viss afgift för gatornas användande enligt ett af byggnadskontoret framställt förslag; och

4) en viss afgift pr år — förslagsvis 5,000 kr. pr kilometer — för linjer utom stadens jurisdiktion, i hvilket fall exempelvis Sundbybergslinjen skulle drabbas af en årlig afgift af omkring 20,000 kronor.

Under förhandlingarnas gång hafva afdelningens delegerade preciserat sina yrkanden därhän, att i hvarje fall tariffgränsen skulle flyttas på sätt här ofvan som villkor 1 är angifvet, samt att därutöfver något af de som 2 och 4 angifna alternativa villkoren skulle af bolaget antagas. I detta senare afseende hade delegerade ansett, att företräde borde äfven från stadens sida lämnas alternativet 4, såsom dels principiellt riktigare dels icke så betungande för bolaget som alternativ 2.

Gent emot de sålunda framlagda förslagen hafva bolagets delegerade — hvilka på särskild förfrågan förklarar sig bemyndigade att svara på bolagsstyrelsens vägnar — förklarar, att de funne bolaget öfver hufvud taget icke vara skyldigt lämna staden något vederlag för rätten att införa vagnar direkt på spårvägsnätet inom staden samt att de förty funne alla de af afdelningens delegerade framlagda förslagen oantagliga. På särskildt framställd förfrågan, huruvida icke ändock alternativ 1 — tariffgränsens förflyttning till grinden n:r 7 — skulle kunna af bolagsstyrelsens delegerade accepteras, hafva dessa förklarar sig »under inga villkor» kunna acceptera detsamma.

Vid denna utgång af förhandlingarna har afdelningen ansett sig i ärendets närvarande läge icke kunna vidtaga ytterligare åtgärd, hvilket afdelningen som svar å remissen velat för utskottet anmäla, med erinran tillika att enligt 34 mom. af den för bolaget gällande koncession tvist angående tydningen eller tillämpningen

af koncessionen icke må dragas inför domstol utan skall afgöras genom fem skiljemän enligt lagen om skiljemän.»

I den skrivelse, hvarmed utskottet, såsom ofvan är nämnt, begärde yttrande i ämnet af drätselnämndens första afdelning, erinrade utskottet bland annat om, att utskottet i utlåtande den 9 januari 1908 med anledning af Lidingö trafikaktiebolags framställning om upplåtelse vid Ropsten af plats för en färjstation m. m. yttrat beträffande en eventuell samtrafik mellan Lidingöns spårvägsnät och spårvägsnätet inom hufvudstaden, att »spårvägsbolaget naturligtvis icke i något fall äger att utan stadsfullmäktiges särskildt meddelade tillstånd och på de villkor, fullmäktige för sådant tillstånd bestämt, å någon af sina inom hufvudstaden koncessionerade linjer införa vagn från linje, icke tillhörande dem, för hvilka koncession blifvit af fullmäktige meddelad, eller eljes låta trafik å någon sin spårvägslinje inom Stockholm utgå från plats, belägen bortom den i spårvägsbolagets koncession angifna ändpunkten för linjen.»

Denna uppfattning, mot hvilken vid berörda ärendes behandling hos stadsfullmäktige någon erinran ej gjordes, synes utskottet fortfarande vara fullt riktig och därför böra af stadsfullmäktige vidhållas äfven i det nu föreliggande fallet, hvilket är alldeles likartadt med det nyssnämnda. I enlighet härmed ha också de af drätselnämndens första afdelning med spårvägsbolaget förda underhandlingarna haft till syfte att söka vinna enighet rörande det vederlag, bolaget skulle lämna för rätten att införa sina från Hagalund kommande spårvagnar på spårvägsnätet inom staden.

Då emellertid bolaget vid dessa underhandlingar ställt sig afvisande mot de af afdelningen framställda krafven och förklarat sig icke kunna godkänna ens anspråket å tariffgränsens förflyttning från Haga södra grindar till grinden nr 7 vid nya kyrkogården, anser utskottet, som vill erinra därom, att bolaget numera å sitt spårvägsnät inom hufvudstaden inför på Hagalinjen spårvagnar kommande jämväl från Råsunda och Sundbyberg, att stadsfullmäktige böra, under bestridande af bolagets rätt till ifrågavarande samtrafik, hänskjuta frågan härom till skiljemäns afgörande, på sätt bolagets koncession därom bestämmer.

På grund af hvad sålunda anförts hemställer utskottet:

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselnämndens första afdelning, å stadens vägnar, att i enlighet med bestämmelserna i

mom. 34 af den för Stockholms nya spårvägsaktiebolag gällande koncession af den 16 mars 1903 påkalla skiljemäns afgörande af frågan huruvida bolaget äger rätt att utan stadsfullmäktiges medgifvande låta bolagets i trafik å norr om Stockholm belägna orter gående vagnar införas å det inom hufvudstaden koncessionerade spårvägsnätet.

Stockholm den 15 december 1910.

Å beredningsutskottets vägnar:

JOHAN ÖSTBERG.

N:r 264. (Bih. n:r 155.)

Utlåtande med anledning af Enskede kommunalförenings framställning af vissa önskemål beträffande förhållandena vid Stockholms södra spårvägsaktiebolags Enskedelinje.

(B)

Till stadsfullmäktige har Enskede kommunalförenings styrelse, efter uppdrag af föreningen, ingifvit en i bihanget n:r 155 intagen skrifvelse, däruti anhållits, att stadsfullmäktige ville taga under öfvervägande vissa i skrifvelsen närmare angifna önskemål beträffande förhållandena vid Stockholms södra spårvägsaktiebolags Enskedelinje.

Af de i nämnda bihang i öfrigt intagna handlingar inhämtas: att, sedan detta ärende för yttrande remitterats till drätselnämndens första afdelning och landtegendomsnämnden, spårvägsbolagets styrelse till första afdelningen inkommit med ett skriftligt bemötande af de mot bolaget gjorda erinringarna; att första afdelningen såsom svar å remissen hemställt, att, när den föreliggande framställ-

ningen afsåge ämnen, med hvilka det icke tillkomme stadsfullmäktige att taga omedelbar befattning, ärendet icke måtte till någon stadsfullmäktiges åtgärd föranleda; samt att landtegendomsnämnden, som i frågan inhämtat yttrande af sin direktör, likaledes, i enlighet med hvad direktören tillstyrkt, hemställt, att framställningen icke måtte föranleda någon åtgärd.

På grund af hvad i ärendet sålunda förekommit får äfven utskottet hemställa:

att föreliggande, af styrelsen för Enskede kommunalförening gjorda framställning icke måtte till någon stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Stockholm den 15 december 1910.

Å beredningsutskottets vägnar:

JOHAN ÖSTBERG.

N:r 265.

Utlåtande med anledning af remiss å ansökningar af vissa föreningar om tillstånd till utskänkning af brännvin åt medlemmar af föreningarna.

I särskilda genom öfverståthållareämbetet till stadsfullmäktiges yttrande öfverlämnade ansökningar hafva dels föreningen för den offentliga dansens höjande i Stockholm anhållit om tillstånd att vid af föreningen tre gånger i veckan under innevarande år för tillfället förhyrda danspalatset i Stockholm i huset n:r 30 vid Karlavägen anordnade klubbaftnar få utskänka brännvin, dels ock föreningen Konstnäreringen begärt rättighet att vid föreningens sammanträden första tisdagen i hvarje månad i Konstnärsklubbens lokal, Smålandsgatan n:r 7, tillhandahålla sina medlemmar spirituosa.

Ansökningarna hafva öfverlämnats till stadsfullmäktiges kommitté för utskänkingsärenden, och har kommittén afgifvit följande yttrande:

»Till beredningsutskottet.

Till följd af mottagna remisser å inkomna ansökningar dels från Föreningen för den offentliga dansens höjande i Stockholm, dels ock från föreningen Konstnäreringen, får kommittén anföra följande.

Beträffande föreningen för den offentliga dansens höjande.

Styrelsen består af följande ledamöter: skådespelaren Carl Barklind, artisten Aron Gerle och tjänstemannen Arne Ryman.

Enligt föreningens stadgar utgör densamma »en sammanslutning af för den offentliga dansen intresserade personer och dess ändamål är att genom anordnandet af täflingar höja skickligheten i dans».

Inträde kan erhållas af hvarje välfrejdad person, som hyllar föreningens ändamål och kan anses verka för dess syften, efter anmälan hos någon af styrelsens ledamöter och efter omröstning inom styrelsen.

Föreningens medlemsantal är omkring 250 personer ur skilda samhällsklasser.

Föreningen anordnar för närvarande klubbaftnar med dans två å tre gånger i veckan i Danspalatset vid Karlavägen n:r 30. Till dessa klubbaftnar äga föreningens medlemmar samt af dem inbjudna gäster tillträde.

Då föreningen, enligt hvad dess tillkomst, sammansättning, ändamål samt sättet för utöfvande af dess verksamhet utvisa, icke torde kunna få anses som något i egentlig mening slutet sällskap, har kommittén funnit sig böra afstyrka den af föreningen gjorda ansökan.

Beträffande föreningen Konstnäreringen.

Föreningens styrelse består af följande ledamöter: doktor Gillis Bratt, målariinnan fru Jeanne Didring, målariinnan fröken Maja Setterberg, skulptrisen fröken Lena Börjesson, herr Arvid Winberg, skådespelaren Ivar Kåge och författaren Erik Juel.

Föreningens ändamål är att sammanföra konstnärer och konstutöfvare af olika slag till nöje och konstnärliga tidsfördrif, såsom föredrag, diskussioner, sång

och musik, deklamation, sceniska föreställningar, utställning af konstföremål o. s. v.

Föreningen anordnar första tisdagen i hvarje månad gilleafton i Konstnärsklubbens lokal, Smålandsgatan 7.

Kommittén får, under förmälan, att berörda förening förut icke haft klubb-utskänkningsrättighet, tillstyrka den gjorda ansökan.

Stockholm den 15 december 1910.

Å stadsfullmäktiges kommittés för utskänkningsärenden vägnar:

Oskar Eklund.

Under hänvisning till hvad kommitterade anfört får utskottet hemställa:

att stadsfullmäktige i anledning af de mottagna remisserna i ämnet må i skrifvelse till öfverståthållareämbetet förklara sig ej hafva något att erinra mot att föreningen Konstnäreringen erhåller tillstånd under högst ett år att i den omfattning, som i ansökningskriften angifvits, utskänka brännvin, men däremot på de skäl, som anförts af stadsfullmäktiges förberörda kommitté, afstyrka den af föreningen för den offentliga dansens höjande i Stockholm gjorda ansökan.

Stockholm den 22 december 1910.

Å beredningsutskottets vägnar:

SIXTEN VON FRIESEN.

N:r 266.

Utlåtande öfver ansökning att efter 1911 års ingång i Stockholm utskänka öl.

Enligt § 7 mom. 3 i kungl. förordningen angående försäljning af vin och öl den 9 juni 1905 skall öfver ansökningar om tillstånd att i Stockholm utskänka vin eller öl stadsfullmäktiges yttrande inhämtas af öfverståthållareämbetet.

I anledning af innehållet i omförmälda § 7 mom. 3 af ifrågavarande förordning har öfverståthållareämbetet begärt stadsfullmäktiges yttrande öfver en af Albin Emanuel Rydh gjord ansökning om tillstånd att efter 1911 års ingång få i en lokal i huset n:r 3 vid Klotgränd få utskänka öl.

Sedermera har Rydh dels återkallat sin berörda ansökning dels ock återkallat sin gjorda återkallelse, och har öfverståthållareämbetet jämväl häröfver infortrat stadsfullmäktiges yttrande.

Samtliga handlingarna hafva öfverlämnats till fullmäktiges kommitté för utskänkingsärenden och har kommittén tillstyrkt Rydhs ansökning för ett år räknadt från den 1 januari 1911.

Under hänvisning till hvad kommitterade anfört får utskottet hemställa:

att stadsfullmäktige i anledning af de mottagna remisserna må i skrifvelse till öfverståthållareämbetet förklara sig tillstyrka, att tillstånd under ett år från den 1 januari 1911 till utskänkning af öl må meddelas Albin Emanuel Rydh.

Stockholm den 22 december 1910.

Å beredningsutskottets vägnar:

SIXTEN VON FRIESEN.

N:r 267.

Utlåtande med anledning af gjord ansökning om efterskänkande af stadens rätt till danaarf efter f. d. tjänarinnan J. S. Wentling.

F. d. tjänarinnan ogifta Johanna Sofia Wentling, född den 16 april 1814, afled den 16 augusti 1909 å stiftelsens för gamla tjänarinnor hem härstädes utan att, såvidt utrönas kunnat, efterlämna någon till namn eller vistelseort känd arfvinge.

Enligt § 1 af de för stiftelsen för gamla tjänarinnor gällande stadgar har stiftelsen till mål att åt trogna kvinnliga tjänare, tillhörande Stockholms kommun, på deras ålderdom eller vid inträffad långvarig sjuklighet eller olycksfall därförinnan *antingen* bereda fri bostad med vedbrand och tillfällig sjukvård samt, i händelse af behof, jämväl något årligt underhållsbidrag, *eller ock* lämna utslutande penninghjälp, såsom lifstidspension; och har stiftelsens styrelse i ansökning till stadsfullmäktige af november 1910, med bifogande af åtskilliga handlingar och under hänvisning till stiftelsens allmännyttiga verksamhet, anhållit, att Stockholms stad ville afstå från sin rätt till danaarf efter den afidna till förmån för stiftelsens hem.

Drätselnämndens första afdelning, som anmodats om yttrande i ämnet, har i skrifvelse af den 20 innevarande december anfört följande:

» Af handlingarna i ärendet inhämtas, att den afidna bott å stiftelsens hem alltsedan år 1887, hvadan stiftelsen för henne torde haft utgifter till högre belopp än boets behållning, hvilken enligt den bifogade bouppteckningen uppgått till 507 kronor 99 öre. Af detta belopp återstår emellertid, sedan kostnaderna för boutredningen enligt redovisningsräkning från utredningsmannen i boet afdragits, endast 351 kronor 82 öre.

På grund häraf och med hänsyn till stiftelsens allmännyttiga verksamhet får afdelningen tillstyrka bifall till framställningen.»

Under hänvisning till hvad sålunda förekommer hemställer utskottet:

att stadsfullmäktige må till förmån för stiftelsens för gamla tjänarinnor tjänarinnehem efterskänka stadens rätt till danaarf efter Johanna Sofia Wentling.

Stockholm den 22 december 1910.

Å beredningsutskottets vägnar:

SIXTEN VON FRIESEN.

N:r 268. (Bih. n:r 123 och 154.)

Utlåtande öfver gjordt erbjudande till staden att förvärfva den mark, som afses till gator, torg och andra allmänna platser enligt ett för samtliga ägor till 3 mantal Örby n:r 1, 2 och 3 i Brännkyrka socken upprättadt förslag till stadsplan. (B)

Med skrifvelse af den 10 sistlidne augusti hafva stadens delegerade för inkorporeringsfrågor till stadsfullmäktige öfverlämnat ett af aktiebolaget Örby förstad, aktiebolaget Örby city och aktiebolaget Örby till delegerade ingifvet gemensamt anbud om öfverlåtande till staden på vissa villkor af den mark, som enligt ett af arkitekten Per Hallman för samtliga ägor till 3 mantal Örby n:r 1, 2 och 3 i Brännkyrka socken upprättadt förslag till stadsplan afsetts till gator, torg och andra allmänna platser.

Berörda skrifvelse och anbud äro jämte tillhörande handlingar befordrade till trycket i bihanget n:r 123.

Sedan utskottet begärt yttrande i ämnet af drätselnämndens bägge afdelningar samt landtegendomsnämnden, hafva de inkomna yttrandena sammanförts i

bihang nr 154, i hvilket jämväl intagits det i landtegendomsnämndens yttrande åberopade tjänsteutlåtande af nämndens direktör äfvensom en inlaga i ämnet till utskottet från stadsfullmäktiges kommunikationskommitté.

De i ärendet hörda myndigheterna hafva samtliga förklaradt det föreliggande anbudet vara från stadens sida oantagligt, hvarvid dock landtegendomsnämnden på vissa villkor tillstyrkt bifall till den i mom. 10:o) af anbudet ifrågasatta rätt för bolagen att öfver staden tillhörig mark framdraga dubbelspårig spårväg till södra spårvägsbolagets Enskedelinje.

På grund af hvad de afgifna yttrandena sålunda innehålla rörande det föreslagna aftalet i afseende å gatumark, gatornas ordnande samt deras förseende med ledningar, och då frågan om rätt för bolagen att framdraga spårväg till Enskedelinjen, enligt utskottets tanke, bör lösas i sammanhang med öfriga hithörande frågor, får utskottet hemställa:

att föreliggande af aktiebolaget Örby förstad, aktiebolaget Örby city och aktiebolaget Örby gjorda erbjudande till staden att förvärfva den mark, som afses till gator, torg och andra allmänna platser enligt ofvanberörda förslag till stadsplan för samtliga ägor till 3 mantal Örby n:r 1, 2 och 3 i Brännkyrka socken, icke måtte af stadsfullmäktige godkännas.

Stockholm den 15 december 1910

Å beredningsutskottets vägnar:

JOHAN ÖSTBERG.

N:r 269.

Utlåtande med anledning af Svartlösa härads vägstyrelses
framställning om upplåtelse till häradets väghållnings-
skyldige af viss staden tillhörig mark för utläggning af
Nyboda backe till en bredd af 8 meter. (B)

Uti en den 21 sistlidne oktober dagtecknad, till stadsfullmäktige ställd skrifvelse har landtegendomsnämnden anført följande:

»Med öfverlämnande af bilagda, till stadsfullmäktige ställda ansökning af Svartlösa härads vägstyrelse om upplåtelse för vägändamål af viss staden tillhörig mark vid Nyboda backe å landsvägen mellan Stockholm och Södertälje får landtegendomsnämnden hemställa:

att stadsfullmäktige ville på det sätt bifalla vägstyrelsens ansökning, att ifrågavarande, å bifogade karts-kiss med röd färg utmärkta mark invid Nyboda backe måtte för utläggning af nämnda backe till en bredd af 8 meter få af väghållningsskyldige inom Svartlösa härad afgiftsfritt disponeras, så länge den användes för vägändamål.»

Vid denna skrifvelse voro fogade, förutom den däri afsedda karts-kiss, dels en ansökan, så lydande:

»Till Stockholms stads stadsfullmäktige.

Arbetschefen för Svartlösa härads vägbyggnader, löjtnant Rob. Åkerdahl, hade till Stockholms stads landtegendomsnämnd inlämnat en skrifvelse, hvaruti han, på anförda skäl, hemställde om upplåtelse åt Svartlösa härads vägstyrelse af ett å en skrifvelsen bifogad karts-kiss utmärkt, Stockholms stad tillhörigt område vid Nyboda backe, för vägändamål.

Landtegendomsnämnden har i protokoll af den 18 aug. 1910 beslutat förklara sig villig att, därest vederbörlig framställning af väghållningsskyldige inom Svartlösa härad därom gjordes, hos stadsfullmäktige tillstyrka, att ifrågavarande område blefve åt väghållningsskyldige för berörda ändamål afgiftsfritt upplåtet, äfvensom medgifva, att för ändamålet erforderliga arbeten å området tills vidare finge utföras.

Med anledning häraf får Svartlösa härads vägstyrelse härmed vördsamt an-
hålla, att stadsfullmäktige måtte besluta i enlighet med hvad landtegendomsnäm-
nden här ofvan tillstyrkt.

Utdrag ur väghållningsskyldiges protokoll för den 29 september 1910 bifogas.
Stockholm den 14 oktober 1910.

Carl Larson.

Vägstyrelsens ordförande.»

jämte denna påskrift:

»I enlighet med mitt föregående yrkande angående löjtnant Åkerdahls skrif-
velse får jag hemställa, att landtegendomsnämnden behagade hos stadsfullmäktige
tillstyrka,

att det ifrågavarande, å löjtnant Åkerdahls karta utmärkta, Stock-
holms stad tillhöriga området vid Nyboda backe måtte för utläggning af
ifrågavarande backe till en bredd af 8 m. upplåtas till väghållningsskyl-
dige inom Svartlösa härad att afgiftsfritt disponeras, så länge det användes
för vägändamål.

Stockholm den 17 oktober 1910.

Carl H. Meurling.»

dels ock följande handling:

»*Transsumt.*

*Protokoll, hållet vid extra vägstämman med
väghållningsskyldige inom Svartlösa härads väg-
hållningsdistrikt å tingsstället vid Fittja, torsdagen
den 29 september 1910.*

§ 1.

§ 6.

Väghållningsskyldige uppdrogo åt vägstyrelsen

dels att med Stockholms stad uppgöra om afstående till staden af den å
hemmanet Enskede befintliga delen af gamla landsvägen emellan Skanstull och
södra begravningsplatsen;

dels att till stadsfullmäktige i Stockholm göra framställning om upplåtelse af behöflig mark för landsvägen vid Nyboda backe;

dels att på väghållningsskyldiges vägnar underteckna vederbörliga handlingar i ofvanstående ärenden.

§ 7.

Som ofvan

Carl Larson.

Ordförande.

Justeradt

Axel Berg.

Justus Kjellqvist.

Rätt transsummeradt intygar:

Ex officio

Carl Larson.

Utskottet hemställer:

att stadsfullmäktige i anledning af förevarande framställning måtte medgifva, att den å ofvanberörda karts-kiss med röd färg utmärkta mark invid Nyboda backe må för utläggning af nämnda backe till en bredd af 8 meter af Svartlösa härads väghållningsskyldige afgiftsfritt disponeras, så länge den användes för vägändamål.

Stockholm den 15 december 1910.

Å beredningsutskottets vägnar:

JOHAN ÖSTBERG.

N:r 270.

Memorial med anledning af anmälan af styrelsen öfver gas- och elektricitetsverken om sättet för utförandet af de blifvande nya belysningsstolparna å Gustaf Adolfs torg.

Styrelsen öfver gas- och elektricitetsverken har i skrifvelse till utskottet af den 14 innevarande december anfört följande:

»Sedan styrelsen öfver Stockholms gas- och elektricitetsverk genom skrifvelse till stadsfullmäktige den 15 mars detta år anmält, att kommittén för handhavande af Eva Bonniers konstdonation gjort erbjudande om konstnärlig utsmyckning af blifvande nya belysningsstolpar på Gustaf Adolfs torg, beslöto stadsfullmäktige den 1 april 1910 att tacksamt mottaga gåfvan och uppdraga åt styrelsen att emottaga densamma samt vidtaga i anledning häraf erforderliga åtgärder. Sedan ofvanbemälda kommitté emellertid genom skrifvelse den 25 november detta år, hvaraf afskrift bilägges, förklarat sig nödsakad att på grund af mellankommande omständigheter återtaga detta sitt erbjudande, får styrelsen härmed meddela, att styrelsen kommer att utföra ifrågasvarande belysningsstolpar utan sådan skulptural utsmyckning.»

Vid denna skrifvelse fanns fogad den däri omförmälda handling, så lydande:

»Till styrelsen för Stockholms gas- och elektricitetsverk.

Sedan vederbörande stadsmyndigheter på sin tid beslutat antaga ett af kommittén för handhavandet af Eva Bonniers konstdonation framställt erbjudande att under vissa förutsättningar till utsmyckning af de fyra föreslagna belysningsmasterna på Gustaf Adolfs torg dels anskaffa och uppsätta två skulpturala fotställningspartier i brons, dels aflämna i samma karaktär utförda modeller i gips till ytterligare två liknande partier, hvilka sedermera skulle genom stadens försorg gjudas i brons och uppsättas på de öfriga två masterna, hade kommittén i god tid gått i författning om att realisera detta sitt erbjudande genom att till tvenne kända bildhuggare öfverlämna beställning på förslag till de ifrågasatta skulpturerna, och hade kommittén hoppats, att utkast skulle föreligga färdiga för kommitténs antagande redan i våras, då det sedermera skulle varit möjligt att, såsom kommittén ansåg sig kunna utlofva, fullfölja sitt åtagande därhän, att de i brons

gjutna två skulpturerna skulle kunnat uppsättas på sina platser redan före ingången af belysningssäsongen 1911.

Emellertid visade det sig, att de förslag, som i våras framlades, ingalunda utfallit så, att de kunde af kommittén antagas till utförande, hvadan kommittén ej hade annat val än att föreslå ett omarbetande af förslagen i viss antydd riktning.

Tyvärr har det visat sig, att de båda konstnärerna ej heller nu lyckats finna en slutgiltig lösning af uppgiften, som obetingadt tillfredsställer såväl dem själfva som kommittén, och då kommittén icke vill riskera att förorsaka ytterligare uppskof samt då det dessutom meddelats, att tiden redan nu är inne för påbörjandet af de tekniska anordningarnas utförande, så nödgas kommittén härmed förklara sig icke kunna, åtminstone för närvarande, fullfölja sitt erbjudande, hvadan alltså frågan om den konstnärliga utsmyckningen genom kommitténs försorg af de tillämnade belysningsmasterna på Gustaf Adolfs torg tyvärr måste anses förfallen.

Stockholm den 25 november 1910.

På kommitténs för handhafvandet af Eva Bonniers konstdonation vägnar:

EUGEN.»

Hvad sålunda förekommer har utskottet skolat härmed för stadsfullmäktige anmäla.

Stockholm den 22 december 1910.

Å beredningsutskottets vägnar:

SIXTEN VON FRIESEN.

Stockholm, K. L. Beckmans Boktr., 1911.

Yttingen (S. 1870) ...

Einleitend ...

... des ...

Stockholm den 25. November 1870 ...

...

Stockholm den 22. April 1870 ...

...

Stockholm den 22. April 1870 ...

...

694

STOCKHOLMS STADSFULLMÄKTIGES PROTOKOLL.

Häft. 2.

1911.

Måndagen den 16 januari.

Justeradt af stadsfullmäktige den 23 januari 1911.

Staten von Friesen.

*Protokoll, hållet vid Stockholms stadsfullmäktiges
sammanträde å stora börssalen måndagen den 16 januari
1911 kl. 6 e. m.*

§ 1.

Förrättades upprop, hvarvid blefvo antecknade såsom frånvarande med förfall, som af stadsfullmäktige godkändes, herrar Boalt, Dyrsen, Fries, Förselius, Kjerrulf, Lagerheim, Laurentz, Lindhagen, Ljunggren, Lundström, Nyström, Hjalmar Olsson, greve von Rosen, Schönthal, greve Taube, Thelander och Wickman samt utan anmäldt förfall herr Käll, hvilken förty jämlikt § 22 uti hufvudstadens kommunalförordning kändes skyldig att till stadskassan böta två kronor. Senare uppkommo under behandlingen af det i § 2 omförmälda ärende herr Thelander, vid behandlingen af det ärende, som omförmäles i § 3, herr Schönthal, vid behandlingen af det i § 4 omtalade ärende, herr Hjalmar Olsson, vid behandlingen af det i § 5 upptagna ärende, herr Boalt samt under öfverläggningen angående det i § 10 omnämnda ärende herrar Käll och Lundström.

Vid sammanträdet var herr öfverståthållaren tillstädes.

§ 2.

Framst å föredragningslistan hade uppförts beredningsutskottets utlåtande n:r 263 för 1910.

Uti skrifvelse till stadsfullmäktige af den 16 april 1908 hade Stockholms nya spårvägsaktiebolag för stadsfullmäktige anmält, att bolaget i samtrafik med det af staden koncessionerade spårvägsnätet inom staden öppnat en spårvägslinje från Haga södra grindar till Haga norra grindar och därifrån vidare till Hagalund, samt hemställt, att samma anordning måtte af stadsfullmäktige godkännas.

Spårvägsbolagets ifrågavarande skrifvelse hade öfverlämnats till

Upprop.
Böter.

Stockholms
nya spårvägs-
aktiebolags i
samtrafik med
det koncession-
nerade spår-
vägsnätet
inom staden
öppnade spår-
vägslinje från
Haga södra
grindar till
norr därom
belägna orter.

U 263 för 1910.

S 8.

drätselnämndens första afdelning för yttrande och de öfriga åtgärder, hvartill afdelningen kunde finna ärendet böra föranleda; och hade afdelningen i skrifvelse till utskottet af den 8 november 1910 lämnat meddelande om af afdelningen i ärendet med bolaget utan resultat förda förhandlingar, med erinran att enligt bolagets koncession tvist angående tydningen eller tillämpningen af koncessionen icke finge dragas inför domstol utan borde hänskjutas till skiljemän.

Uti sitt förevarande nu föredragna utlåtande hade beredningsutskottet, som ansett stadsfullmäktige böra bestrida bolagets rätt till ifrågavarande samtrafik, hemställt:

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselnämndens första afdelning, å stadens vägnar, att i enlighet med bestämmelserna i mom. 34 af den för Stockholms nya spårvägsaktiebolag gällande koncession af den 16 mars 1903 påkalla skiljemäns afgörande af frågan huruvida bolaget äger rätt att utan stadsfullmäktiges medgifvande låta bolagets i trafik å norr om Stockholm belägna orter gående vagnar införas å det inom hufvudstaden koncessionerade spårvägsnätet.

Efter yttrande af herr Martin bifölls utskottets hemställan.

§ 3.

Framställning från Enskede kommunalförening beträffande förhållandena vid Stockholms södra spårvägsaktiebolags Enskedelinje.

U 264 för 1910.
B 155 för 1910.

Till stadsfullmäktige hade Enskede kommunalförenings styrelse, efter uppdrag af föreningen, ingifvit en skrifvelse med anhållan, att stadsfullmäktige ville taga under öfvervägande vissa i skrifvelsen närmare angifna önskemål beträffande förhållandena vid Stockholms södra spårvägsaktiebolags Enskedelinje.

Beredningsutskottet hemställde uti sitt utlåtande n:r 264 för 1910:

att föreliggande, af styrelsen för Enskede kommunalförening gjorda framställning icke måtte till någon stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Efter föredragning af denna hemställan, och sedan ordet innehafts af herr N. P. Ohlsson, bifölls utskottets hemställan.

§ 4.

Ansökningar från vissa föreningar om tillstånd till utskänkning af brännvin.

U 265 för 1910.
S 9.

I särskilda genom öfverståthållareämbetet till stadsfullmäktiges yttrande öfverlämnade ansökningar hade dels föreningen för den offentliga dansens höjande i Stockholm anhållit om tillstånd att vid af föreningen tre gånger i veckan uti danspalatset i Stockholm i huset n:r 30 vid Karlavägen anordnade klubbafntnar få utskänka

brännvin, dels ock föreningen Konstnäreringen begärt rättighet att vid föreningens sammanträden första tisdagen i hvarje månad i Konstnärsklubbens lokal, Smålandsgatan n:r 7, tillhandahålla sina medlemmar spirituosa.

I det nu föredragna utlåtandet n:r 265 för 1910 hade beredningsutskottet efter hörande af fullmäktiges kommitté för utskänkingsärenden hemställt:

att stadsfullmäktige i anledning af de mottagna remisserna i ämnet måtte i skrifvelse till öfverståthållareämbetet förklara sig ej hafva något att erinra mot att föreningen Konstnäreringen erhåller tillstånd under högst ett år att i den omfattning, som i ansökningskriften angifvits, utskänka brännvin, men däremot på skäl, som anförts af stadsfullmäktiges förberörda kommitté, afstyrka den af föreningen för den offentliga dansens höjande i Stockholm gjorda ansökan.

Rörande detta ärende uppstod öfverläggning, hvarunder yttrade sig hvar efter annan herrar Lindqvist, Lagercrantz, Lindqvist, Lagercrantz, Oskar Eklund, Lindqvist och Lagercrantz.

Under öfverläggningen, som rört sig angående den af föreningen Konstnäreringen gjorda ansöknigen, hade yrkanden framställt *dels*, af herr Lindqvist, att stadsfullmäktige måtte afstyrka samma ansökan, *dels ock* om bifall till utskottets hemställan beträffande berörda ansökan.

Herr ordföranden framställde propositioner i enlighet med dessa yrkanden, därvid den sistnämnda propositionen blef med öfvervägande ja besvarad.

Utskottets hemställan i öfrigt bifölls.

§ 5.

Med föranledande af innehållet uti § 7 mom. 3 i kungl. förordningen angående försäljning af vin och öl den 9 juni 1905 hade öfverståthållareämbetet begärt stadsfullmäktiges yttrande öfver en af Albin Emanuel Rydh gjord ansökning om tillstånd att efter 1911 års ingång i en lokal i huset n:r 3 vid Klotgränd få utskänka öl.

Sedermera hade Rydh dels återkallat sin berörda ansökning dels ock återkallat sin gjorda återkallelse, och hade öfverståthållareämbetet jämväl häröfver infordrat stadsfullmäktiges yttrande.

Med bifall till hvad beredningsutskottet i sitt utlåtande n:r 266 för 1910 hemställt, beslöto stadsfullmäktige:

Ansökning
om rätt att
utskänka öl.
U 266 för 1910.
S 10.

att i anledning af de mottagna remisserna i skrifvelse till öfverståthållareämbetet förklara sig tillstyrka, att tillstånd under ett år från den 1 januari 1911 till utskänkning af öl måtte meddelas Albin Emanuel Rydh.

§ 6.

Ansökning om efterskänkande af rätt till danaarf.
U 267 för 1910.
S 11.

I enlighet med beredningsutskottets hemställan uti dess härför föredragna utlåtande n:r 267 för 1910 beslöto stadsfullmäktige att till förmån för stiftelsens för gamla tjänarinnor tjänarinnehem efterskänka stadens rätt till danaarf efter f. d. tjänarinnan Johanna Sofia Wentling.

§ 7.

Erbjudande till staden af mark, som afsetts till gator, torg och allmänna platser enligt stadsplane-förslag för samtliga ägor till 3 mantal Örby n:r 1, 2 och 3.
U 268 för 1910.
B 123 och 154 för 1910.

Med skrifvelse af den 10 sistlidne augusti hade stadens delegerade för inkorporeringsfrågor till stadsfullmäktige öfverlämnat ett af aktiebolaget Örby förstad, aktiebolaget Örby city och aktiebolaget Örby till delegerade ingifvet gemensamt anbud om öfverlåtande till staden på vissa villkor af den mark, som enligt ett af arkitekten Per Hallman för samtliga ägor till 3 mantal Örby n:r 1, 2 och 3 i Brännkyrka socken upprättadt förslag till stadsplan afsetts till gator, torg och andra allmänna platser.

Beredningsutskottet hemställde uti sitt utlåtande n:r 268 för 1910:

att föreliggande af aktiebolaget Örby förstad, aktiebolaget Örby city och aktiebolaget Örby gjorda erbjudande till staden att förvärfva den mark, som afses till gator, torg och andra allmänna platser enligt ofvanberörda förslag till stadsplan för samtliga ägor till 3 mantal Örby n:r 1, 2 och 3 i Brännkyrka socken, icke måtte af stadsfullmäktige godkännas.

Denna hemställan blef efter föredragning af stadsfullmäktige godkänd.

§ 8.

Upplåtelse till Svartlösa härads vägstyrelse af mark vid Nyboda backe.
U 269 för 1910.
S 12.

Med skrifvelse till stadsfullmäktige af den 21 oktober 1910 hade landtegendomsnämnden öfverlämnat en till fullmäktige ställd ansökning af Svartlösa härads vägstyrelse om upplåtelse till häradets väghållningsskyldige af staden tillhörig för vägändamål erforderlig mark vid Nyboda backe å landsvägen mellan Stockholm och Söder-

telje samt för egen del hemställt, att stadsfullmäktige ville på det sätt bifalla ansökningen, att ifrågavarande mark vid Nyboda backe, som å en skrifvelsen bifogad, af löjtnant Rob. Åkerdahl upprättad kartskiss funnes utmärkt med röd färg, måtte för utläggning af nämnda backe till en bredd af 8 meter få af väghållningsskyldige inom Svartlösa härad afgiftsfritt disponeras, så länge den användes för vägändamål.

I öfverensstämmelse med beredningsutskottets hemställan i utskottets härefter föredragna utlåtande n:r 269 för 1910 beslöto stadsfullmäktige:

att i anledning af förevarande framställning medgifva, att den å ofvanberörda kartskiss med röd färg utmärkta mark invid Nyboda backe finge för utläggning af nämnda backe till en bredd af 8 meter af Svartlösa häradsskyldige afgiftsfritt disponeras, så länge den användes för vägändamål.

§ 9.

Föredrogs beredningsutskottets memorial n:r 270 för 1910 med anledning af anmälan af styrelsen öfver gas- och elektricitetsverken om sättet för utförandet af de blifvande nya belysningsstolparna å Gustaf Adolfs torg.

Efter ett anförande af herr Hernlund beslöto stadsfullmäktige lägga förevarande memorial till handlingarna.

§ 10.

I sitt härefter föredragna memorial n:r 1 hade beredningsutskottet anmält den af vederbörande revisorer afgifna berättelse öfver verkställd granskning af kungl. poliskammarens räkenskaper för år 1909.

Sedan efter memorialets föredragning ordet innehafts först af herr Martin och därefter af herr Widtskiöld, beslöto stadsfullmäktige lägga memorialet till handlingarna.

§ 11.

Vid föredragning af beredningsutskottets utlåtande n:r 2 beslöto stadsfullmäktige efter yttrande af herr Bohman att, med godkännande af däri gjord hemställan, meddela fattigvårdsnämnden och nämnden underlydande styrelser ansvarsfrihet för 1909 års förvaltning.

Anmälan af styrelsen öfver gas- och elektr.-verken om sättet för utförandet af belysningsstolpar å Gustaf Adolfs torg.

M 270 för 1910.

Berättelse om granskning af poliskammarens räkenskaper för år 1909.

M 1. B 148 för 1910. S 13.

Revisionsberättelse öfver 1909 års fattigvårdsförvaltning.

U 2. B 94 och 98 för 1910.

§ 12.

Revisionsberättelse angående A.-B. Göteborgssystemet i Stockholm.
U 3. B 77 och 161 för 1910.

I sitt därefter föredragna utlåtande n:r 3 hade beredningsutskottet hemställt, att ansvarsfrihet måtte meddelas aktiebolaget Göteborgssystemet i Stockholm för dess förvaltning under försäljningsåret 1909.

Efter det ordet innehafts af herrar Hernlund, Wallenberg, G. F. Östberg, Lindmark, Warburg, Hernlund, Oskar Eklund, Wallenberg, Bratt, Widtskiöld och Hernlund i nu nämnd ordning, blef utskottets hemställan af stadsfullmäktige bifallen.

§ 13.

Ansökning om rätt att utskänka öl och vin.
U 4. S 14.

I en genom öfverståthållareämbetet till stadsfullmäktiges yttrande öfverlämnad inom behörig tid gjord ansökan hade Amelie Amanda Charlotta Petterson, född Landelius, anhållit om tillstånd att i lokal i huset n:r 7 A vid Strandvägen få utskänka vin under en tid af tre år, räknadt från den 1 januari 1911.

Med bifall till hvad beredningsutskottet i sitt utlåtande n:r 4 hemställt beslöto stadsfullmäktige

att i skrifvelse till öfverståthållareämbetet förklara sig tillstyrka, att tillstånd till utskänkning uti angifna lokal af vin under tre års tid, räknadt från den 1 januari 1911, må meddelas Amelie Amanda Charlotta Petterson.

§ 14.

Försäljning af tomten n:r 2 i kv. Hugin.
U 5. B 160 för 1910. S 15.

Biföllo stadsfullmäktige beredningsutskottets hemställan i utlåtandet n:r 5 och beslöto härigenom lämna förutsatt bifall till ett af drätselnämndens första afdelning den 20 december 1910 med byggmästarne Peder Åhman och Per Åström samt ingenjören Erik Eriksson träffadt aftal om försäljning af tomten n:r 2 i kvarteret Hugin; äfvensom gifva afdelningen uppdrag att sätta beslutet i verket.

§ 15.

Remiss af fråga om tillhandahållande af lokaler för ifrågasatt utvidgning af Stockholms navigations-skola.
U 6. S 16, 17.

Uti skrifvelse till öfverståthållareämbetet af den 25 november 1910 hade kungl. sjöförsvarsdepartementet, med bifogande af ett af särskildt tillkallade sakkunnige den 19 i samma månad afgifvet utlåtande angående omorganisation af navigationsskolor i riket, anmodat öfverståthållareämbetet att från stadsfullmäktige inhämta yttrande, huruvida Stockholms stad vore villig att, därest genom en blifvande omorganisation af navigationsskolorna i riket en ut-

vidgning af navigationsskolans i Stockholm verksamhet och ökning af elevantalet därstädes skulle komma till stånd, upplåta och för framtiden underhålla i tjänligt skick de lokaler, som kunde blifva erforderliga på grund af nyssnämnda förhållanden; hvarjämte i skrifvelsen hemställts att, så framt staden befunnes därtill villig, uttrycklig förbindelse i berörda hänseende måtte å stadens vägnar afgifvas och tillika med det infordrade yttrandet insändas till sjöförvarsdepartementet.

Sedan departementets ifrågakommande skrifvelse jämte därvid fogade handlingar delgifvits stadsfullmäktige, hade beredningsutskottet uti sitt nu föredragna utlåtande n:r 6 hemställt:

att stadsfullmäktige till besvarande af förevarande remiss måtte i skrifvelse till statsrådet och chefen för kungl. sjöförvarsdepartementet tillförbinda staden att, i händelse genom en blifvande omorganisation af navigationsskolorna i riket en utvidgning af navigationsskolans i Stockholm verksamhet och ökning af elevantalet därstädes i hufvudsaklig öfverensstämmelse med sakkunniges föreliggande förslag skulle komma till stånd, upplåta och för framtiden underhålla i tjänligt skick de lokaler, som kunna blifva erforderliga på grund af dessa förhållanden.

Utskottets hemställan bifölls.

§ 16.

I en genom öfverståthållareämbetet ingifven skrifvelse af den 25 april 1910 hade Kulturella ungdomsrörelsens centralkommitté hos stadsfullmäktige anhållit om ett anslag af 500 kronor till uppehållande af ungdomsrörelsens gymnastikverksamhet.

Beredningsutskottet hemställde uti sitt utlåtande n:r 7: att till understödjande af Kulturella ungdomsrörelsens gymnastikverksamhet i Stockholm måtte å ungdomsrörelsen till bestri- dande af utgifter under år 1911 för belysning och städning af gymnastiklokaler lämnas ett anslag af 500 kronor.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

§ 17.

I en genom öfverståthållareämbetet till stadsfullmäktiges yttrande öfverlämnad ansökning hade föreningen Stockholms schacksällskap begärt rättighet att vid sällskapets sammanträden måndagar, onsdagar och fredagar samt, om så ifrågakomme, vid extra samman-

Anslag till
kulturella
ungdoms-
rörelsens
gymnastik-
verksamhet.
U 7. S 18.

Klubb-
utskännings-
rätt för Stock-
holms schack-
sällskap.
U 8. S 9

träden utskänka brännvin och andra spirituösa drycker till sina medlemmar och dess inbjudna gäster i sällskapets lokal, Greffuregatan n:r 24 A.

Beredningsutskottets häröfver afgifna utlåtande n:r 8 innefattade hemställen:

att stadsfullmäktige i anledning af den mottagna remissen i ämnet måtte i skrifvelse till öfverståthållareämbetet förklara sig ej hafva något att erinra mot att Stockholms schacksällskap erhåller tillstånd under högst ett år att i den omfattning, som i ansökningsskriften angifvits, utskänka brännvin.

Hvad utskottet föreslagit bifölls.

§ 18.

Ansökning
om utvidgad
tillstånd till
utskänkning
af vin och öl.

U 9. S 19.

Efter stadsfullmäktiges hörande hade öfverståthållareämbetet i resolution den 7 maj 1910 medgifvit grosshandlaren Carl Axel Theodor Frisk att utöfva af honom genom resolution den 8 december 1907 meddelad rättighet att till den 1 januari 1912 utskänka vin och öl i en lokal å nedra botten i fastigheten n:r 3 vid Nedre Slussgatan.

Uti en till öfverståthållareämbetet ingifven, af nämnda myndighet till stadsfullmäktige för afgifvande af yttrande öfverlämnad ansökning hade Frisk anhållit om tillstånd att jämväl få utskänka vin och öl i lokaler 1 och 2 tr. upp i förenämnda huset n:r 3 vid Nedre Slussgatan.

Med bifall till hvad beredningsutskottet i sitt nu föredragna utlåtande n:r 9 föreslagit beslöto stadsfullmäktige att i skrifvelse till öfverståthållareämbetet förklara sig afstyrka grosshandlaren Carl Axel Theodor Frisks ansökan om utvidgning af hans rättighet att utskänka vin och öl.

§ 19.

Inrättande af
en barnkoloni
vid Sättra å
Adelsö.

U 10. B 72 och
159 för 1910.
S 20.

Följde så härefter beredningsutskottets utlåtande n:r 10 med anledning af fattigvårdsnämndens framställning uti skrifvelse till stadsfullmäktige den 7 juni 1910 om inrättande af en barnkoloni vid Sättra å Adelsö.

I berörda utlåtande hemställde utskottet:
att stadsfullmäktige måtte bemyndiga fattigvårdsnämnden *ej mindre* att, för inrättande i öfverensstämmelse med nämndens för-

slag af den 7 juni 1910 af ett landthem för i samma förslag afsedda barn, förhyra i sagda förslag afsedda lägenheter vid Sättra gård å Adelsö med därå befintliga byggnader för en årlig hyressumma af 1,900 kronor *än äfven* att för bestridande af sagda hyreskostnader jämte öfriga utgifter för landthemmet disponera det i årets stat beviljade anslag af 20,000 kronor till kostnader för anordnande af en barnkoloni samt därutöfver till nämndens förfogande, i den mån sådant må erfordras för anskaffande af erforderliga inventarier till en kostnad af 8,000 kronor, ställa ett belopp af 7,600 kronor.

Utskottets hemställan bifölls.

§ 20.

Med skrifvelse af den 20 september 1910 hade folkskoleöfverstyrelsen till stadsfullmäktige öfverlämnat en till stadsfullmäktige ställd den 25 april 1910 dagtecknad ansökan af centralstyrelsen för Röda korsets kvinnoförening om kommunalt understöd till belopp af 500 kronor till föreningens verksamhet bland folkskolans äldre kvinnliga elever, men tillika förklarar sig anse, att kommunalt anslag för ändamålet icke borde beviljas.

Beredningsutskottets i ärendet afgifna utlåtande n:r 11 innefattade hemställan:

att förevarande ansökan af centralstyrelsen för Röda korsets kvinnoförening om kommunalt understöd icke måtte till någon stadsfullmäktiges åtgärd föranleda.

Uti en vid utlåtandet fogad *reservation* hade herr Welin förklarat sig anse, att den föreliggande ansökningen bort hafva af utskottet tillstyrkts.

Rörande detta ärende uppstod öfverläggning, därvid i nu angifna följd yttrade sig herrar Welin, Lagerholm, Lagercrantz, Kinander, Nilsson, Wassberg, Lagerholm och Welin.

Under öfverläggningen hade yrkats *dels* bifall till beredningsutskottets hemställan *dels ock*, af herr Welin, att stadsfullmäktige måtte bevilja centralstyrelsen för Röda korsets kvinnoförening till föreningens verksamhet bland folkskolans äldre kvinnliga elever ett bidrag för innevarande år af femhundra kronor.

Efter propositioner i öfverensstämmelse med nu angifna yrkanden förklarade herr ordföranden sig anse propositionen på bifall till utskottets hemställan hafva blifvit med öfvervägande ja besvarad.

Ansökan af centralstyrelsen för Röda korsets kvinnoförening om kommunalt understöd.

U 11.

Votering begärdes emellertid, med anledning hvaraf föreslogs och godkändes en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som godkänner hvad beredningsutskottet hemställt uti sitt förevarande utlåtande n:r 11, röstar ja;

Den det ej vill, röstar nej;

Vinner nej, hafva stadsfullmäktige godkänt det yrkande, som under öfverläggningen i ämnet framställt af herr Welin.

Omröstningen utföll med 49 ja och 26 nej, hvadan stadsfullmäktige beslutat i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Ja röstades (se anteckningslistorna n:r 1) af herrar ordföranden, vice ordföranden, d'Ailly, Alderin, Almström, Andersson, Bendixson, Blomberg, Boalt, Böberg, Bohman, Borgström, Bratt, Bäckström, Carlsson, Ceder, Dahlberg, Edkvist, Joh. Ludv. Eklund, Ekman, Enequist, Forsell, Herlitz, Klefbeck, Käll, Lagerholm, Lund, A. E. Magnusson, fröken Månsson, herrar Nilsson, Norblad, Nordgren, Nordquist, Norström, Hjalmar Olsson, N. P. Ohlsson, Olander, Rabe, Sandberg, Sjögren, Staf, Tengdahl, Thelander, Wahl, Wallenberg, Wassén, Wester, Widegren och Widtskiöld samt nej af herrar Edberg, Enell, Engström, Forssberg, Hernlund, Hjorth, Höglund, Isakson, Kinander, Lagererantz, Lidman, Lindmark, Lundbergh, Lundström, G. Magnusson, Johan Ohlsson, Olin, fröken Palmgren, herrar Piehl, Ramström, Romare, Schönthal, Wahlin, Warburg, Wassberg och Welin.

§ 21.

I det härefter föredragna utlåtandet n:r 12 hade beredningsutskottet hemställt:

act stadsfullmäktige till uppförande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med af styrelsen öfver gas- och elektricitetsverken uti skrifvelse till stadsfullmäktige af den 26 oktober 1910 afgifvet förslag i ämnet, af åtta bostadshus för underbefäls- och vaktpersonal måtte till styrelsens förfogande ställa den för dessa byggnader jämte ledningar, vägar och planering beräknade kostnadssumman 130,000 kronor att utgå af länemedel.

Yttranden afgåfvos af herrar Nordgren, Tengdahl, Hernlund och Nordgren, hvar efter annan, hvarefter stadsfullmäktige godkände utskottets förevarande hemställan.

Anslag till bostadshus vid Ropsten för underbefäls- och vaktpersonal vid gasverket.

U 19.

§ 22.

Skedde föredragning af beredningsutskottets sist på föredragningslistan uppförda utlåtande nr 13 med anledning af framställning af styrelsen öfver gas- och elektricitetsverken om anslag till ombyggnad af elektricitetsverkets Brunkebergsverk m. m.

I föreliggande utlåtande hemställde utskottet:

att stadsfullmäktige måtte besluta, *ej mindre* att elektricitetsverkets Brunkebergsverk skall genom styrelsens öfver gas- och elektricitetsverken försorg ombyggas till understation i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den uti styrelsens skrifvelse till stadsfullmäktige af den 14 december 1910 angifna plan samt vid skrifvelsen fogade ritningar och kostnadsberäkningar, med rätt för styrelsen att vid arbetets utförande i sagda ritningar göra de mindre ändringar, som kunna pröfvas nödiga eller nyttiga och ej öka kostnaden, *än äfven* att till ombyggnaden af Brunkebergsverket jämte därmed i samband stående utvidgning af elektricitetsverkets Tulestation samt provisoriska ledningsanordningar bevilja af läne-medel den beräknade kostnadssumman 2,094,000 kronor samt häraf för innevarande år anslå ett belopp af 1,300,000 kronor.

Efter föredragning af utskottets hemställan uppkom öfverläggning, hvori deltogo herrar A. E. Magnusson, vice ordföranden, A. E. Magnusson, vice ordföranden, Thelander, Wahl, vice ordföranden, Höglund, Nordström och A. E. Magnusson i nu angifven följd.

Herr ordföranden framhöll, att, som under öfverläggningen framstälts yrkande om ärendets bordläggning, frågan härom först borde afgöras; och beslöto stadsfullmäktige, med bifall till sagda yrkande, bordlägga ärendet till ett kommande sammanträde.

§ 23.

Väcktes och öfverlämnades följande motioner, nämligen:

1:o af fröken *Månsson* om ett årligt anslag till föreningen Hvita Bandet för dess upptagningshem för fallna kvinnor;

2:o af herr *Edkvist* om utredning rörande upprättande af särskilda kommunala bad- och duschanstalter;

3:o af herr *Käll* om åtgärder i syfte att stadsfullmäktige måtte höras i fråga om öfverståthållareämbetets taxor för personbefordran med droskor, automobiler, omnibusar och spårvagnar m. m.; och

4:o af *densamme* m. fl. om ändring i gällande trafikföreskrifter för Stockholm beträffande ordningen vid spårvagnshållplatser, yngre personers färder med belastade velocipeder m. m.

Ombyggnad till understation af elektricitetsverkets Brunkebergsverk samt utvidgning af verkets Tulestation m. m.

U 13. B 167 för 1910.

Motioner.

699

§ 24.

Anmälda
ärenden.

Anmäldes att till stadsfullmäktige ankommit och i afskrifter till vederbörande förvaltningsmyndigheter delgifvits öfverståthållare-ämbetets den 12 januari 1911 lämnade fastställelser å stadsfullmäktiges beslut ang.

förvärfvande af den för Rens- och Saltmätaregatorna samt tomtbildning mot Sveavägen behöfliga fastigheten n:r 1 i kv. Sandgropen mot två tomter litt. B och litt. C i ett nybildadt kvarter i nordöstra hörnet af skärningen mellan Karlbergsvägen och S:t Eriks gata; samt

inrättande af en ny röte inom hvardera af Maria och Matteus församlingar från och med den 1 oktober 1911.

§ 25.

Fråga om
justeringen af
protokollet.

Erhöll herr Alderin på begäran ordet samt föreslog, att stadsfullmäktige ville uppdraga åt herrar ordföranden, vice ordföranden, Bendixson och Tengdahl att justera och expediera dagens protokoll samt de af i protokollet antecknade beslut föranledda skrivelser från stadsfullmäktige. Vidare begärdes ordet af herr Norström, som yrkade, att nämnda justeringsuppdrag måtte på förut vanligt sätt lämnas beredningsutskottet.

I den sålunda uppkomna frågan afgåfvos ytterligare anföranden af herrar Tengdahl, Bendixson, Alderin och Tengdahl samt — efter ett yttrande af herr ordföranden — af herrar vice ordföranden och åter herr Tengdahl.

Efter framställda propositioner i enlighet med ofvanberörda både särskilda yrkanden förklarade sig herr ordföranden anse propositionen på bifall till herr Alderins förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes emellertid, och anställdes öfver en dessförrinnan föreslagen och godkänd voteringsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller herr Alderins under öfverläggningen framställda yrkande, röstar ja;

Den, det ej vill, röstar nej;

Vinner nej, hafva stadsfullmäktige fattat beslut i öfverensstämmelse med det af herr Norström framställda yrkande.

Omröstningen utföll med 42 ja och 6 nej, därvid, enligt hvad de öfver omröstningen förda anteckningslistor n:r 2 utvisa, ja rös-

tades af herrar ordföranden, vice ordföranden, d'Ailly, Alderin, Almström, Bendixson, Blomberg, Boberg, Bratt, Bäckström, Carlsson, Edkvist, Ekman, Enequist, Forsell, Forssberg, Hjorth, Isakson, Jonsson, Käll, Lidman, Lindmark, Lindqvist, A. E. Magnusson, G. Magnusson, Norblad, Nordgren, Johan Ohlsson, N. P. Ohlsson, Olander, Rabe, Romare, Sandberg, Tengdahl, Thelander, Wahl, Wahlin, Wassberg, Welin, Wester, Widegren och Widtskiöld samt nej af herrar Boije af Gennäs, Enell, Lund, Norström, Sjögren och Wassén.

Som med hänsyn till det antal stadsfullmäktige, som deltagit i omröstningen, kunde antagas, att mindre än hälften af stadsfullmäktige vore tillstädes, verkställdes upprop för att utröna, huru härmed sig förhölle, och befanns därvid, att endast 48 ledamöter voro närvarande. Såsom frånvarande bland dem, som, enligt hvad § 1 här ofvan utvisar, under sammanträdet lopp varit tillstädes, antecknades herrar Andersson, Boalt, Bohman, Borgström, Buhre, Ceder, Dahlberg, Edberg, Joh. Ludv. Eklund, Oskar Eklund, Engström, Fränckel, Herlitz, Hernlund, Höglund, Kinander, Klefbeck, Lagererantz, Lagerholm, Lamm, Laurent, Lundbergh, Lundström, Martin, fröken Månsson, herrar Nilsson, Nordquist, Hjalmar Olsson, Olin, Palme, fröken Palmgren, herrar Piehl, Ramström, Ringholm, Schönthal, Staf, Wallenberg, Warburg och G. F. Östberg.

Herr ordförändenden framhöll, att, enär, på sätt af uppropet framgick, mindre än hälften af stadsfullmäktige voro tillstädes, något beslut i den väckta justeringsfrågan nu icke kunde fattas, utan komme enligt § 24 i hufvudstadens kommunalförordning justering af dagens protokoll att äga rum vid fullmäktiges näst följande sammanträde, då stadsfullmäktige jämväl hade att besluta, huruvida med hänsyn till dem bland fullmäktige, hvilka aflägsnat sig från sammanträdet, kommunalförordningens bötesbestämmelser borde tillämpas.

Stadsfullmäktige åtskildes kl. 10,8 e. m.

In fidem:

C. G. BARTHELSON.

699 3

BIHANG Nr 140

till

Beredningsutskottets utlåtanden och memorial för år 1910.

Handlingar till frågan om Brännkyrka sockens utbrytning från Stockholms län och införlifning med Stockholms stad.

1. Stadens delegerades för inkorporeringsfrågor skrifvelse till stadsfullmäktige med redogörelse för underhandlingar, som förts mellan delegerade och utsedda delegerade för Stockholms läns landsting i fråga om villkoren för Brännkyrka sockens utbrytning ur länet, äfvensom yttrande i anledning af resultatet af underhandlingarna (sid. 1—21).
2. De vid förenämnda underhandlingar förda protokoll (sid. 22—68).

1.

Till Stockholms stadsfullmäktige.

Uti en till Stockholms läns landsting ställd, till konungens befallningshafvande i länet insänd skrifvelse af den 5 augusti 1908 hade stadens delegerade för inkorporeringsfrågor anhållit, att då landstingets rätt berördes af den ifrågasatta inkorporeringen med Stockholms stad af Nacka, Brännkyrka, Lidingö, Solna och Bromma socknar med Sundbybergs köping, samt beslut om upplösning af den gemensamhet, som jämlikt kungl. förordningen om landsting den 21 mars 1862 bestode emellan förenämnda socknar och köping, å ena, samt länets öfriga kom-

muner, å andra sidan, lämpligast borde föregås af underhandlingar mellan delegerade och af landstinget därtill valda personer, landstinget måtte utse lämpligt antal delegerade att å landstingets vägnar föra dessa underhandlingar. Till svar härå hade landstingsbestyrelsen i skrivelse till delegerade af den 8 oktober 1908 anfört, att landstinget ansett utredning i frågan böra verkställas, innan underhandlingsdelegerade utsåges, och fördenskull beslutit tillsätta en kommitté för verkställande af en allsidig utredning af en eventuell inkorporerings inverkan på förhållandena inom länet samt att landstinget till ledamöter i denna kommitté och suppleanter för dem utsett vissa namngifna personer.

Rörande hvad sålunda förekommit lämnade stadens delegerade meddelande i sitt den 15 april 1909 till stadsfullmäktige afgifna betänkande och förslag i fråga om införlifning med staden af Brännkyrka socken (bih. nr 5 för 1909, sid. 4 och 5), i sammanhang hvarmed delegerade tillika — under framhållande, hurusom i följd häraf det syntes ovisst, om och när de afsedda underhandlingarna med landstinget kunde komma till stånd — vidare anförde, att på grund af landstingets berörda beslut sådana underhandlingar i hvarje fall icke kunde öppnas tidigare än under 1909 års höst, och komme därefter minst ett år att förflyta, innan landstingets beslut i anledning af resultatet af de eventuella underhandlingarna kunde förväntas. Under sådana omständigheter skulle den slutliga lösningen af frågan om Brännkyrka sockens inkorporering med staden blifva betydligt fördröjd, därest delegerade afvaktade slutförandet af nämnda underhandlingar, innan delegerade till stadsfullmäktige afgäfve utlåtande och förslag i berörda fråga. Till ett sådant dröjsmål hade delegerade dock så mycket mindre velat medverka, som delegerade ansåge den afsedda uppgörelsen mellan staden och landstinget i och för upplösning af den gemensamhet, som för närvarande bestode mellan nämnda socken och länet i öfrigt och hvilken företrädesvis afsåge anstalter för sjukvården, icke vara en nödvändig förutsättning för socknens inkorporering med staden utan fastmera en gifven följd däraf. Det kunde således mycket väl låta sig göra, att, såsom i andra liknande fall också skett, dylika angelägenheter ordnades medelst öfverenskommelse, som träffades först efter det inkorporeringen ägt rum. Därest en sådan öfverenskommelse icke kunde komma till stånd, vore det gifvetvis kungl. maj:t, som i sista hand pröfvade frågan. Delegerade funne alltså, att landstingets beslut icke borde utgöra hinder för stadsfullmäktige att besluta underdånig framställning i fråga om Brännkyrka sockens inkorporering med staden.

Den 16 sistlidne juni afgaf beredningsutskottet utlåtande i anledning af delegerades förenämnda betänkande och förslag, därvid utskottet, som under hand